

Sygn. akt III A Ua 443/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lipca 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grażyna Szyburska-Walczak (spr.)
Sędziowie:	SSA Stanisława Kubica SSA Barbara Pauter
Protokolant:	Adrianna Szymanowska

po rozpoznaniu w dniu 18 lipca 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku W. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek apelacji W. P.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

z dnia 24 stycznia 2012 r. sygn. Akt V U 1512/11

I. oddala apelację;

II. zasądza od wnioskodawcy na rzecz strony pozwanej kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 stycznia 2012 Sąd Okręgowy w Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy oddalił odwołanie W. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 8 listopada 2011 r. Zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił ubezpieczonemu przyznania emerytury argumentując, że na dzień 1 stycznia 1999r. to jest dzień wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS wnioskodawca nie udowodnił 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, ale 10 lat, 5 miesięcy i 8 dni takiej pracy, nadto nie osiągnął wieku 60 lat, nie spełnił zatem warunków do przyznania świadczenia, o których mowa w art. 184 ustawy. Wnioskodawca w odwołaniu od powyższej decyzji podnosił, że wiek emerytalny osiągnie 16 grudnia 2011r. a jako okres wykonywania pracy w warunkach szczególnych winien zostać zaliczony również okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w

J. – (...)w M. od 3 lipca 1984r. do 30 kwietnia 1989r. potwierdzony wystawionym przez Ministerstwo Gospodarki świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach gdzie zatrudniony był jako elektryk, wydawca materiałów wybuchowych i konwojent materiałów wybuchowych na stanowisku łączonym.

Strona pozwana wnosila o oddalenie odwołania wywodząc, że wnioskodawca nie spełnił warunków do przyznania emerytury wymienionych w art. 184 w zw. z art. 32 ustawy emerytalnej i przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8 poz. 43 ze zm.). Wnioskodawca nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prac wymienionych w cytowanym rozporządzeniu a ponadto od 1 lipca 1984r. do 28 lutego 1986r. wykonywał pracę elektryka.

Rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na podstawie następującego stanu faktycznego ustalonego na podstawie zeznań świadków i kartoteki osobowo-płacowej wnioskodawcy obejmującej zatrudnienie w spornym okresie.

Wnioskodawca W. P. ur. (...), udokumentował ponad 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, nie pozostaje w stosunku pracy, nie przystąpił do OFE. W okresie od 3 lipca 1984r. do 30 kwietnia 1989r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w J. – (...) w M., w tym:

- od 3 lipca 1984r. do 28 lutego 1986r. na stanowisku elektryka,

- od 1 marca 1986r. do 23 maja 1988r. na stanowisku elektryka

- od 24 maja 1988r. do 30 czerwca 1988r. na stanowisku elektryka-wydawcy,

- od 1 lipca 1988r. do 30 kwietnia 1989r. na stanowisku elektryka-wydawcy, konwojenta materiałów wybuchowych.

Jako elektryk wykonywał na terenie zakładu przerobczego podłączenia i wymiany silników elektrycznych a co miesiąc przeglądy i remont rozdzielni elektroenergetycznych. Wymiana silnika wymagała odłączenia napięcia w rozdzielni i zabezpieczenia przewodów po odłączeniu zasilania a następnie podłączenia zasilania. Wnioskodawca wykonywał także prace przy liniach napowietrznych i konserwował rozdzielnie energetyczne. Po ukończeniu stosownego kursu nadal wykonywał prace elektryka a także prace wydawcy i konwojenta materiałów wybuchowych. Polegały one na wydawaniu dwa razy w ciągu dnia – to jest w porach odstrzału surowca- materiałów wybuchowych i zapalników osobie pracującej na stanowisku strzałowego. Czynności te zajmowały około 2 godzin dziennie. W pozostałym czasie pracy wnioskodawca wykonywał prace elektryka i elektryka a niekiedy czynności związane z obsługą zakładu przerobczego.

Wobec tak ustalonego stanu faktycznego sprawy Sąd I instancji orzekł, iż odwołanie wnioskodawcy było bezzasadne. W pierwszej kolejności, wnioskodawca w chwili wydania zaskarżonej decyzji nie osiągnął wymaganego wieku 60 lat. Nadto świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wydane przez Ministerstwo Gospodarki, nie zaś zakład, z którym wnioskodawca pozostawał w stosunku pracy, nie było wystarczającym dowodem na to, że w okresie nim objętym W. P. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w szczególnych warunkach – a to w świetle § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8 poz. 43 z późn. zm.). Sąd Okręgowy zaznaczył jednak, że w postępowaniu odwoławczym, okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przewidziane cytowanym rozporządzeniem, mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi. Sąd, dokonując oceny zeznań przesłuchanych w sprawie świadków i zgromadzonych dokumentów uznał, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wnioskodawca pracował w warunkach szczególnych w okresie od 3 lipca 1984r. do 23 maja 1986r. będąc odpowiedzialnym za remont i eksploatację należących do kopalni bazaltu urządzeń elektroenergetycznych i świadcząc pracę elektryka i elektryka, wymienioną w wykazie A, Dział II załącznika do cytowanego rozporządzenia.

W pozostałym okresie – określonym przez sąd I instancji jako okres od 24 maja 1988r. do 30 kwietnia 1989r. a następnie od 24 maja 1986r. do 30 kwietnia 1989r. – wnioskodawca wykonywał dodatkowo prace, które, zdaniem Sądu, nie są wymienione w załączonych do rozporządzenia wykazach. Sąd Okręgowy argumentował, że wydawanie i konwojowanie materiałów wybuchowych nie wchodzi w zakres wydobywania, obróbki i przeróbki surowców skalnych, wyszczególnionych w Dziale I, poz. 3 Wykazu A. Zatem W. P. nie wykazał, aby przez cały sporny okres zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych, przez co nie udowodnił wymaganych ustawą 15 lat takiej pracy.

Jako podstawę rozstrzygnięcia wskazał Sąd Okręgowy przepisy art. 184 ust. 1 oraz art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS a także przepisy § 2 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8 poz. 43 z późn. zm.).

Apelację od wyżej opisanego wyroku wywiódł wnioskodawca wnosząc o jego zmianę poprzez przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury i zasądzenie kosztów procesu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu. Apelujący zarzucał zaskarżonemu wyrokowi błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że praca świadczona przez apelującego od 24 maja 1988r. do 30 kwietnia 1989r. nie była pracą w warunkach szczególnych wymienioną w Wykazie A, Dział I pkt 3 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zarzucał także naruszenie prawa materialnego: art. 32 w zw. z art. 184 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i naruszenie prawa procesowego: art. 233 § 1 kpc polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów poprzez nieuwzględnienie całego objętego sporem okresu jako pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu apelacji wskazano, także że praca wydawcy materiałów wybuchowych została wymieniona jako praca w warunkach szczególnych w zarządzeniu resortowym Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983r. wśród stanowisk uprawniających do niższego wieku emerytalnego w pracach pod ziemią i w kopalniach odkrywkowych.

Pozwany nie złożył odpowiedzi na apelację.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

W. P. domagał się przyznania emerytury będąc urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. Nie osiągnął zatem wieku emerytalnego przewidzianego w art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r., o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (w dacie wniosku Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) i nie spełnił warunków do uzyskania emerytury na warunkach określonych w art. 46 ust. 1 ustawy do dnia 31 grudnia 2008r. Uprawnienie swoje wywodzi wnioskodawca z art. 184 ust. 1 ustawy. Przepis ten uprawnia do emerytury ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy – to jest 1 stycznia 1999r. spełnili łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn;
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 – zatem wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn.

Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do OFE albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Pojęcie przepisy dotychczasowe odnosi się do art. 32 cytowanej ustawy, zgodnie, z którym ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub szczególnych

charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Zgodnie z § 4 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Bezspornym w sprawie pozostawało, że W. P. posiada wymagany okres zatrudnienia oraz wiek emerytalny (tj. 60 lat) osiągnął w toku procesu, spornym, czy legitymuje się 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Apelujący winien udowodnić, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie 4 lat, 6 miesięcy i 22 dni brakującym do uzyskania wymaganego przepisami okresu 15 lat wykonywał pracę w warunkach szczególnych. W toku zatrudnienia w (...) w M. winny to być prace polegające na wydobywaniu, obróbce i przeróbce surowców skalnych, albo też inne, ale wymienione w załączniku do cytowanego rozporządzenia. Pomocnicze jedynie i porządkujące znaczenie ma okoliczność, że dane stanowisko wymienione jest w akcie resortowym. Niezbędną przesłanką uznania danego zatrudnienia za zatrudnienie w warunkach szczególnych jest wykonywanie pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym nie tyle na danym stanowisku wymienionym w akcie resortowym, co przyporządkowanie jej do rodzaju wyodrębnionego w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika bezspornie, że wnioskodawca, w okresie zatrudnienia w K. (...)w M., pracował ostatnio na stanowisku elektromontera-wydawcy materiałów wybuchowych i konwojenta materiałów wybuchowych, jednak dopiero od 1 marca 1986r. uzyskał angaż elektromontera, a wcześniej zatrudniony był na stanowisku elektryka i wykonywał także prace elektryka. Ustalenie to – poczynione przez Sąd Okręgowy - ma oparcie w zeznaniach świadków: J. K., Z. S. i M. S., którzy zeznali, że wnioskodawca wykonywał oprócz konserwacji rozdzielni i linii napowietrznych również prace takie jak wymiany żarówek, naprawy piecyków elektrycznych, przewijanie silników i „załatwiał wszystkie sprawy elektryczne na terenie zakładu” (św. Z S. k. 30). Nie były to więc wyłącznie prace wymienione w Dziale II Wykazu A – prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych ani też prace polegające na wydobywaniu, obróbce i przeróbce surowców skalnych. Tu pomocniczo przywołać należy załącznik do Zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 6 grudnia 1983r. (Dz.Urz. MBi PMB Nr 3, poz. 6). Pracą polegającą na wydobywaniu, obróbce i przeróbce surowców skalnych była natomiast praca wydawcy materiałów wybuchowych (poz. 8 Działu I pkt 3 aktu resortowego) a także praca konwojenta materiałów wybuchowych, stanowiąca kontynuację pieczy nad materiałami wybuchowymi, zbliżoną charakterem do pracy wydawcy. Kwalifikacja dokonana przez sąd I instancji była zatem wadliwa, choć doprowadziła sąd I instancji do takiego samego rezultatu, polegającego na ustaleniu, że wnioskodawca nie udowodnił okresu 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Należy podkreślić, że dokumentacja płacowa, na którą powołuje się wnioskodawca potwierdza jedynie ustalenia przyjęte przez Sąd Apelacyjny. Uważna analiza pozycji „godziny uciążliwe” wskazuje bowiem na wyraźne różnice kwotowe w dopłatach za pracę w godzinach określanych jako uciążliwe, przy jednakowej lub zbliżonej liczbie przepracowanych dniówek w poszczególnych miesiącach /przykładowo: w marcu 1987r. przy przepracowanych 23 dniach widnieje kwota 138,00, natomiast w lutym, przy przepracowanych 21 dniach – kwota 270,00/. Oznacza to, że praca w warunkach szczególnych nie była przez wnioskodawcę wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Ostatecznie zatem, mimo częściowo błędnego uzasadnienia, Sąd Okręgowy wydał trafne rozstrzygnięcie, które nie narusza przepisów prawa materialnego.

Z powyższych względów na podstawie art. 385 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.

K.S.